

Lekcja

Temat: Nieletni wobec prawa.

1. Nieletni:
  - W świetle przepisów prawa cywilnego, osoby które nie ukończyły 18 lat
  - W świetle przepisów prawa karnego, osoby które nie ukończyły 17 lat
2. Odpowiedzialność prawna nieletnich
  - a. Do ukończenia 13 roku życia odpowiedzialność karną za czyn nieletniego ponoszą rodzice/opiekunowie prawni
  - b. 13 – 17 lat – za czyn niezgodny z prawem odpowiada sprawca, któremu sąd nie udziela kary, lecz ustala środki wychowawcze lub poprawcze
  - c. Po 17 roku życia – nieletni sprawca (wg kodeksu cywilnego) za popełnienie przestępstwa odpowiada jak osoba pełnoletnia
  - d. Wyjątek
    - Za poważny czyn przestępczy (np. zabójstwo), nieletni po ukończeniu 15 roku życia odpowiada jak osoba pełnoletnia
3. Policja – umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu na gruncie ochrony prawa.
4. Główne zadania policji:
  - Ochrona życia, zdrowia i mienia
  - Kontrola ruchu drogowego
  - Dbanie o porządek i bezpieczeństwo
  - Zapobieganie przestępstwom
  - Gromadzenie informacji kryminalnych
  - Nadzór nad strażami gminnymi (miejskimi)
  - Zabezpieczenie imprez masowych i zgromadzeń publicznych
5. Uprawnienia policji
  - Legitymowanie osób
  - Zatrzymywanie ludzi stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia lub mienia innych
  - Przeprowadzanie kontroli osobistych
  - Stosowanie przymusu bezpośredniego w określonych sytuacjach
  - Obserwowanie i nagrywanie zdarzeń w miejscach publicznych
  - Zatrzymywanie sprawców przemocy w rodzinie
6. Policjant, a obywatel
  - Przedstawienie się i podanie podstawy prawnej interwencji
  - Poszanowanie godności obywatela
  - Użycie środków bezpośredniego przymusu w sytuacji gdy zatrzymany nie stosuje się do poleceń
  - Prawo do zażalenia, gdy policja przekracza swoje uprawnienia
7. Interwencja w sprawie nieletnich:
  - Nie wolno stosować kajdanek
  - Należy zawiadomić rodziców lub opiekunów
  - Przesłuchanie odbywa się w obecności rodziców, opiekunów lub obrońcy
  - Po zatrzymaniu nieletni umieszczony jest w specjalnej placówce lub izbie dziecka
8. Inne służby mundurowe
  - a. Straż miejska (gminna)
    - pilnowanie porządku, czuwanie nad ruchem drogowym
  - b. Straż graniczna
    - ochrona granic państwowych, kontrolowanie legalności przejazdów cudzoziemców
  - c. Służba celno – skarbowa

- pobór należności celnych, wykrywanie i zwalczanie przestępczości skarbowych (np. wyłudzenie podatku VAT)
- d. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego:
- Przeciwdziałanie działalności szpiegowskiej i terrorystycznej
  - Zwalczanie przestępczości zorganizowanej, zajmującej się np. produkcją i handlem narkotykami, handlem bronią.
- e. Straż pożarna
- klęski żywiołowe, kolizje i wypadki